

ТАНИЛЦУУЛГА

Төв Азийн бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын
ажиллагааны хөтөлбөрийн тухай

Төв Азийн бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны хөтөлбөр (КАРЕК) нь бүс нутгийн орнуудын эдийн засгийн хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх зорилгоор байгуулагдаж, одоогоор Төв Азийн 10 орон (Афганистан, Азербайжан, БНХАУ, Казакстан, Киргиз, Монгол, Пакистан, Тажикстан, Туркменистан, Узбекистан, энэ онд болох Сайд нарын 15 дугаар хурлаар Гүрж албан ёсны 11 дэх гишүүн болно), олон талт хамтын ажиллагааны 6 байгууллага болох Азийн Хөгжлийн Банк, Дэлхийн Банк, Европын Сэргээн Босголт Хөгжлийн Банк, Олон Улсын Валютын Сан, НҮБ-ын Хөгжлийн Хөтөлбөр, Исламын Хөгжлийн Банк зэрэг олон улсын байгууллагын оролцоотойгоор хэрэгжиж байна. Монгол Улс 2002 онд тус хөтөлбөрийн гишүүн болсон.

Хөтөлбөр нь тээвэр, худалдааг хөнгөвчлөх, эрчим хүч, худалдааны бодлогын салбаруудын бодлого, үйл ажиллагааг бүс нутгийн хэмжээнд харилцан уялдуулах зорилгоор эдгээр салбарын төлөөлөгчдийн хооронд зохицуулах уулзалт, удирдах ажилтны уулзалт, гишүүн орнуудын сайд нарын хурал зэргийг зохион байгуулж, уулзалтаар тохирсон чиглэл, салбаруудад худалдаа, эдийн засгийн өсөлтийг хангах, дэд бүтцийг хөгжүүлэх төсөл, хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлдэг.

Монгол Улс КАРЕК-ийн хүрээнд дэд бүтэц, гадаад худалдааг хөнгөвчлөх, хил, гаалийн үйл ажиллагааг сайжруулахад чиглэсэн томоохон төслүүд болох “Дэд бүтцийг хөгжүүлэх төсөл”, “Гаалийн шинэчлэлийн төсөл”, “Монгол Улсын худалдаа болон хүний хөгжил төсөл”, “Бүс нутгийн авто замын хөгжүүлэх (Чойр-Замын-Үүдийн чиглэлийн авто замыг барих) төсөл”-үүдийг амжилттай хэрэгжүүлсэн. Мөн “Баруун бүсийн авто замыг хөгжүүлэх (Ярант-Улаанбайшинт чиглэлийн авто замыг барих) төсөл”, “Замын-Үүдийн логистикийг хөгжүүлэх төсөл”, “Хилийн үйлчилгээг хөгжүүлэх бүс нутгийн төсөл”, “Ургамал, малын эрүүл ахуй, хүнсний аюулгүй байдлыг хангах төсөл” зэрэг нийт 202 сая ам.долларын өртөг бүхий 4 төслийг хэрэгжүүлж байна.

КАРЕК-ийн Сайд нарын 2001 оны 10 дахь удаагийн уулзалтаар батлагдсан КАРЕК 2020 баримт бичигт КАРЕК институцийг байгуулахаар шийдвэрлэсэн. Институцийн эрхэм зорилго нь тээвэр, худалдаа болон эрчим хүчний салбарт дэлхийн төвшний мэдлэгийн нөөцийг бий болгох замаар бүс нутгийн хамтын ажиллагаанд дэмжлэг болох чадавхыг бэхжүүлэхэд оршино. КАРЕК институцийн төв оффис БНХАУ-ын Шинжаан Уйгар аймгийн Өрөмч хотод 2015 оны 03 дугаар сард байгуулагдсан.

КАРЕК Институц бие даасан олон улсын байгууллага болох ач холбогдол нь хамтын ажиллагааны шинэ чиглэл, шинэ үеийн технологи, олон улсын байгууллагуудаас гаргасан зөвлөмж чиглэлийн талаар засгийн газрын албан хаагч нарт зориулсан чадавх бэхжүүлэх сургалт зохион байгуулах, бүс нутгийн чанартай шинэ төсөл хэрэгжүүлэх, Төв Азийн бүс нутагт эдийн засаг, худалдааны хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх боломж бололцоог судлах судалгааны ажлуудыг хийх боломж бүрдэх юм.

Иймд КАРЕК Институцийн үйл ажиллагааг урт хугацаанд тогтвортой явуулах үүднээс гишүүн орнуудын оролцоог ижил байлгахын тулд олон улсын бие даасан байгууллага болгох тухай асуудлыг 3 улс соёрхон батлуулснаар хүчин төгөлдөр болно. Монгол Улсын хувьд уг асуудлыг нэн даруй соёрхон батлуулах шаардлагатай байна.